

яких за граничні межі вказують на реалізацію тих чи інших ризиків у діяльності банків та свідчить про реальну загрозу фінансовій безпеці банків.

Разом з тим, варто зауважити, що незважаючи на значну кількість досліджень відносно розробки критеріїв та показників фінансової стабільності, проблема значною мірою залишається не вирішеною, підтвердженням цього є відсутність якісних систем раннього попередження фінансових і банківських криз. Тому наразі постає питання розробки такої системи індикаторів, яка б завчасно могла сигналізувати про наближення фінансової нестабільності.

Література

1. Экономическая безопасность России: Учебник: 3-е изд., дополн. и перераб. Под ред. академика РАН В. К. Сенчагова. — М.: Бином. Лаборатория знаний. — 2009. — 815 с.

2. Показатели финансовой устойчивости. Руководство по составлению. — Вашингтон, округ Колумбия, США: Международный валютный фонд, 2007. — 312 с.

3. Індикатори фінансової стабільності: [Електр. ресурс]. — <http://www.bank.gov.ua/FSI/index.htm>.

УДК 338.487

В. М. Попов, В. Е. Попов

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ НА ОСНОВІ ДОСЯГНЕНЬ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ

Туризм є каталізатором розвитку дуже багатьох галузей і секторів народного господарства. У багатьох країнах ЄС, у США та інших розвинених країнах надходження від туризму складають від 25 % до 50 % валового національного продукту, в Україні сьогодні, на жаль, — біля 1 % [4, 5]. У зв'язку з цим, державні органи повинні підсилити увагу розробці, аналізу й плануванню пропозицій в області туризму.

Туризм успішно розвивається в тих країнах, де відбувається інтеграція держави і капіталу на основі господарських відносин, пов'язаних з контролюванням довгострокових програм; там, де в

ролі «замовника» інфраструктурних проектів у туризмі виступає не стільки приватний сектор, скільки держава.

В управлінні індустрією туризму за кордоном можна виділити три основні моделі державного регулювання залежно від статусу національної туристичної адміністрації.

Перша модель, яка сьогодні існує в США, припускає відсутність центральної державної туристської адміністрації, усі питання розв'язуються на місцях на основі принципів ринкової «самоорганізації». Така модель притаманна країнам, де суб'єкти туристичного ринку займають сильні позиції і діють в інтересах національного ринку.

Друга модель передбачає наявність сильного й авторитетного міністерства, що контролює діяльність усієї галузі. Для її реалізації потрібні більші фінансові вкладення з боку держави в індустрію туризму. Ця модель поширена в Туреччині, Єгипті, Тунісі та інших країнах, де туризм є одним з основних джерел валютних надходжень.

Третя модель переважає в ЄС і полягає в тому, що питання розвитку туристської діяльності країни зважуються на рівні багатогалузевого міністерства з «економічним нахилом», яке вирішує глобальні питання державного регулювання: розробка нормативно-правової бази, координація діяльності регіонів, міжнародне співробітництво, обробка статистичної інформації, воно також проводить маркетингову діяльність, управляє туристськими представництвами за кордоном [1].

Державна туристська адміністрація в розвинених європейських країнах працює у взаємодії з місцевою владою і приватним бізнесом. Її завданням є залучення до виконання державних задач фінансових коштів із приватного сектора та знаходження форм співробітництва між органами управління різних рівнів. Наслідком цієї політики є виникнення змішаних за формою власності інститутів в області регулювання туристської діяльності.

З орієнтацією на досвід європейських країн, на нашу думку, для України найбільш прийнятною є друга модель управління туристською галуззю, а саме — виділення самостійного органу виконавчої влади з потужними адміністративними повноваженнями та фінансовими важелями. Однак для ефективного функціонування даної моделі доцільним є стабільне державне фінансування галузі, що продиктовано необхідністю участі держави у формуванні й просуванні національного туристського продукту, здійсненні маркетингових досліджень, рекламно-інформаційної діяльності, організації й проведенні міжнародних туристських виставок, конференцій, семі-

нарів, формуванні базового пакету інвестиційних проектів в області розвитку туристської інфраструктури, тощо.

Участь України в сучасному міжнародному туризмі є незначною через відсутність розвиненої туристичної інфраструктури та недостатній рівень державного управління. Активізація участі України в міжнародному туризмі, як країни з багатомільйонним населенням, могла б надати нового імпульсу розвитку міжнародного туристського обміну, принести країні значні доходи, однак цьому перешкоджають об'єктивні і суб'єктивні фактори.

Основними негативними факторами, що впливають на конкурентоспроможність України на міжнародному ринку туристських послуг є:

- ◆ складності державного регулювання, зв'язані питаннями міжвідомчої, міжгалузевої та міжнародної координації у питаннях ліцензування, безпеки, транспортного забезпечення і страхування туризму;

- ◆ низький рівень регулювання та планування розвитку туризму в суб'єктах України і механізмів їхньої взаємодії з державними органами [2];

- ◆ низька ефективність механізмів державного стимулювання залучення інвестицій у сферу туризму;

- ◆ нерозвиненість інформаційної бази щодо української туристської пропозиції;

- ◆ недостатній розвиток інфраструктури, особливо транспортної;

- ◆ високі (ті, що не відповідають рівню надаваних послуг) внутрішні ціни на туристські послуги;

- ◆ недостатній рівень професіоналізму працівників туристичної сфери, одноманітність надаваного асортименту послуг та невисока якість обслуговування у всіх секторах туристської індустрії.

Проаналізувавши стан та розвиток системи державного регулювання туризму в Україні, автори прийшли до висновку, що вдосконалення системи повинно здійснюватися по наступних напрямках:

- доробка чинного законодавства: внесення змін і доповнень в існуючі нормативно-правові акти в області інвестування, оподаткування, природокористування, екології, захисту споживачів та ін.;

- розробка державної довгострокової програми розвитку туризму на 10—15 років;

- формування регіональних стратегій розвитку туризму з розробкою економічно обґрунтованих планів їхньої реалізації в рамках державних цільових програм соціально-економічного розвитку;

- першочерговий розвиток туристичної інфраструктури в регіонах, що вимагають низьких капіталовкладень і де розвиток туризму дозволяє розраховувати на швидку віддачу;
- розробка механізму поділу сфери відповідальності між державною, регіональною, місцевою владою і приватним бізнесом [3];
- планування і реалізація маркетингових заходів щодо туристичних напрямків; регулярна рекламно-інформаційна робота в ЗМІ;
- створення додаткових способів захисту прав туристів від несумлінних дій туроператорів та забезпечення прозорості туристичного бізнесу;
- створення середніх спеціалізованих навчальних закладів для підготовки фахівців початкового рівня та менеджерів середньої ланки.

Реалізація вищевказаних заходів сприятиме формуванню конкурентоздатного туристського комплексу і забезпечить розвиток України як світової туристської держави.

Література

1. *David Weaver, Laura Lawton. Tourism Management.* — Wiley, John & Sons, Incorporated. — 2006. — 504 p.
2. Указ Президента України від 21.02.2007 р. № 136/2007 «Про заходи щодо розвитку туризму і курортів в Україні».
3. *Квартальнов В. А.* Стратегический менеджмент в туризме. — М.: Финансы и статистика, 2005.
4. <http://www.unwto.org>
5. <http://www.tourism.gov.ua>

УДК 338

Г. О. Сабодош

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У світовій практиці існує кілька моделей фінансування інноваційної діяльності. Ведеться дискусія щодо формування алгоритму максимально ефективного механізму фінансування [1, 3, 6—8].